

8. РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ ТА ВІТАННЯ

УДК 630* (092)

Бережничий Карпат (до 90-річчя Антона Йосиповича Островського)

І. В. Делеган, М. М. Луцшак, І. І. Делеган, Г. Т. Криницький

Наведені основні віхи життя і трудової діяльності А. Й. Островського – Заслуженого лісівника України, почесного члена Українського товариства мисливців і рибалок, славного лісівника Карпат, який пережив і голодні роки 1933-го, і страшні роки Другої Світової війни. Це – відомий раціоналізатор виробничих процесів, винахідник машини для обробітку ґрунту для садіння лісових культур на вологих і не розкорчованих зрубках, дослідник мисливської фауни, зокрема – глушця, автор наукових публікацій, фотограф-аматор – знаний своїми персональними виставками, як поет – самобутніми поезіями, чудовий декламатор і неповторний оповідач розмаїтих бувальщин. Ювіляр продовжує працювати з молоддю шкільних лісництв, консультантом лісомисливських підприємств і природоохоронних організацій, бере активну участь у громадському житті та науково-технічних конференціях.

Антон Йосипович Островський народився 20 січня 1928 р. у багатодітній селянській сім'ї. Його босоноге, напівголодне дитинство пройшло в селі Слобідка-Красилівська Красилівського району Камянець-Подільської області (тепер – Хмельницька область). Неподаляк села був ліс – залишки пралісів знаменитих в минулому подільських дібров. Казкову феєрію створювали віковічні дуби і липи, котрим було понад 500 років. Малий Антон душею поріднився з лісом. У перший клас він пішов у 1936 р., позаяк у ті часи діти починали навчатися в першому класі у 8 років. У 1941 р. закінчив п'ятий клас. Одна з дитячих мрій Антона – купити ковзани, що звалися «снігурками» і лижі. Однак, ковзани коштували 12, а лижі – 28 карбованців. Для багатодітної селянської сім'ї така ціна була не під силу. Тому Антон сам змайстрував лижі із клепки старого дубового кадоба, що розсипався, а ковзани – з колотих грабових дров. Але мрія купити «снігурки» не полишала хлопця і він думав, як роздобути гроші. Нарешті прийшла ідея ловити кротів, що шкодили на городі і здавати їхні шкірки в заготконтору, за котрі платили по 15-20 копійок. Полювання за кротоми дали можливість

заробити перші три карбованці. Сьомий клас Антон закінчив після війни, в 1946 році.

Коли Антона не взяли на роботу в Красилівське лісництво, до його рук потрапила газета «Радянське Поділля», де було оголошення про прийом в Самбірський статистичний технікум. Після завершення навчання у зазначеному навчальному закладі в 1949 р., А. Й. Островський розпочав трудову діяльність на посаді районного інспектора статистики в Перегінському районі Станіславської області (тепер – Івано-Франківська область). У 1954 р.

працював на посаді інженера цеху ширвжитку Осмолодського лісгоспу. Роботу в державній лісовій охороні розпочав у 1955 р. помічником лісничого Ангелівського лісництва Осмолодського лісгоспу, а в 1956 р. призначений лісничим цього ж лісництва, де працював до липня 1959 року. В той нелегкий час проводилося інтенсивне заліснення зрубів воєнного і повоєнного періодів. Лише в одному Ангелівському лісництві щорічно створювали лісові культури на площі 280-300 га. Упродовж трьох років за проєктами А. Й. Островського посаджено 1130 га лісових культур.

Фаховість і високу ефективність роботи Антона Йосиповича відзначали на рівні лісгоспу, обласного

управління і республіки. Так, у наказі Міністерства сільського господарства УРСР № 50 від 24 січня 1957 р. зазначено: «...за хорошу постановку ведення лесного хазайства и лесокультурных мероприятий премировать т. Островского денежным вознаграждением в сумме 350 рублей...». Більше того, за рішенням республіканських і обласних органів влади був виданий плакат «Вони вирощують ліс – з досвіду роботи Ангелівського лісництва Осмолодського лісгоспу».

У 1958 р. А. Й. Островський заочно закінчив Львівський лісотехнічний інститут (тепер – Національний лісотехнічний університет України), здобувши кваліфікацію «Інженер лісового господарства».

У липні 1959 р. Антон Йосипович був призначений директором Жаб'євського лісгоспу (тепер – ДП «Верховинське лісове господарство»), а в 1960-1964 рр. працював головним інспектором обласної державної інспекції лісів. З лютого 1964 р. до жовтня 1981 р. обіймав посаду заступника директора з лісового господарства лісокомбінату «Осмолода». Упродовж 17 років під керівництвом та за безпосередньої участі Антона Йосиповича створено лісові культури на площі понад 20 тис. га, у тому числі близько 2 тис. га – на кам'янистих розсипищах. Разом із головним інженером О. Я. Кривогубцем розробили технологію залісення кам'янистих розсипищ на гірських схилах. За їх пропозицією ґрунт підвозили на платформах вузькоколійної залізниці до підніжжя гори. Там його перевантажували у відра і в контейнерах, по 100 відер у кожному, за допомогою підвісної канатної установки транспортували до місця садіння лісу.

Водночас здійснено рубки догляду на площі 40 тис. га, вибіркові санітарні рубки на площі – 45 тис. га, проведено меліоративні роботи в Краснянському і Сливківському лісництвах на площі 4,5 тис. га, збудовано майже 70 км лісових доріг, створено форелеве господарство з площею водного дзеркала 2 га і два інкубатори для отримання ікри і вирощування малька форелі. З метою покращення умов для форелі, на гірських потоках влаштовано близько сотні перепадів. Це дало змогу вирощувати і щороку випускати у гірські річки 200-300 тис. штук молодняка форелі. За проектом Антона Йосиповича, на річці Молода збудована спеціальна водозбірна гребля, яка витримавши екстремальні наводнення 1969 і 2006 років, функціонує й до сьогодні. Окрім зазначеного, за оригінальними проектами збудовано 9 контор лісництв, простора їдальня у робітничому селищі Осмолода, чотири гуртожитки для лісорубів.

Антон Йосипович, як заповзятий мисливець, багато уваги приділяв розвитку мисливського господарства. За його ініціативи збудовано 28 мисливських будинків, влаштовано понад 200 км мисливських стежок. З метою охорони, збереження і відтворення фауни за ініціативою А. Й. Островського започатковано діяльність мисливського господарства, працівники якого активно боролися з браконьерством, регулювали чисельність хижаків, за-

провадили систему біотехнічних заходів. Завдяки наполегливій праці лісівників, чисельність мисливської фауни істотно збільшилася, до прикладу, олень лісового – у 7-10 разів.

За активної підтримки Антона Йосиповича при школах створювали шкільні лісництва. Одному з перших шкільних лісництв в с. Ясень було виділено 120 га різновікового лісу. Силами школярів створено лісовий розсадник, влаштований ставок для вирощування риби. В 1972 р. шкільне лісництво при Ясенській середній школі посіло перше місце в Україні. З цієї нагоди Міністерство лісової та деревообробної промисловості УРСР преміювало шкільне лісництво трактором «Білорус», який призначався для механізації робіт в розсаднику і на лісокультурних ділянках. За активну участь в організації роботи шкільних лісництв А. Й. Островського неодноразово відзначали грамотами Міністерства освіти Української РСР, Українського республіканського комітету профспілки працівників освіти, вищої освіти і наукових установ та Івано-Франківського обласного відділу народної освіти.

У той же час А. Й. Островський поклопотався, аби під державну охорону взяти рідкісні та цінні лісові масиви, серед яких урочище «Яйко», «Турова дача», «Сокіл», болото «Мшана». З приходом А. Й. Островського пов'язане і становлення Карпатського національного природного парку (був його першим директором у 1981-1984 рр.), котрий він розглядає, як перлину, створену природою на полотні ландшафтного різноманіття України, як територію, де казкової краси гірські пейзажі щедро вміті кришталевою водою цілющих джерел, де милують око швидкі водоспади, ростуть букові та смерекові праліси, цвітуть едельвейси та червона рута. В м. Яремче Антон Йосипович заклав основи природоохоронної, моніторингової та наукової діяльності. Там під його керівництвом були збудовані заправа станція, склади, гараж для автомобілів, кілька відпочинкових місць, розпочато будівництво трьох контор лісництв, тощо.

Упродовж дев'яти років (1984-1992 рр.) А. Й. Островський працював головним лісничим Страдчівського навчально-виробничого лісокомбінату Національного лісотехнічного університету України. Значну увагу він приділяв удосконаленню навчально-виробничої бази університету. Досвідчений господарник допомагав студентам – майбутнім лісівникам створювати лісовий розсадник, вирощувати сіянці й саджанці, облаштовувати відпочинкові зони, будувати полігон біотехнічних споруд.

Незважаючи на поважний вік, А. Й. Островський продовжив свою трудову діяльність на посаді начальника відділу лісового господарства у державному підприємстві «Калуське лісове господарство».

Антон Йосипович – відомий раціоналізатор виробничих процесів. Близько десятка його раціоналізаторських пропозицій впроваджено у лісгосподарську практику і дорожнє будівництво, що дало значний економічний ефект. Він є автором вина-

ходу «Машина для подготовки почвы под посадку лесокультур на увлажненных и нераскорчеванных вырубках» (АС №188179 вид. 18.08.1966 р.). Результаты научных исследований А.И. Островского стосовно біології та екології глушця відомі у широких колах наукової громадськості світу. Антон Йосипович, як фотограф-аматор, знаний своїми персональними виставками, як поет – самобутніми поезіями. Він чудовий декламатор і неповторний оповідач розмаїтих бувальщин.

Перегортаючи сторінки особистої книги життя ветерана, бачиш неймовірний фільм про життя країни, Карпатського Лісу, про життя лісівників Івано-Франківщини. Про яскраве, насичене нелегкою працею, життя ювіляра повинні знати сьогоднішні й прийдешні покоління. Адже саме в роки роботи Антона Йосиповича творилася історія майбутнього Карпатського Лісу, творився чи не найцінніший спадок для поколінь – свобода, гідність, професійна честь лісівника.

А.И. Островський – людина-легенда, лісівник, який власними руками творив красу для майбутніх поколінь. Він причетний до створення понад 25 тис. га лісу. Сьогодні першим смерекам, які ветеран у свій час посадив в Ангелівському лісництві, вже більше 60 років! Непростою була його доля! Пережив і голодні роки 1933-го, і страшні роки Другої Світової війни. Але не втратив любові до життя, до людей і до лісу.

Сьогоднішнє покоління лісівників Карпат пишається тим, що до когорти кращих лісівників України, Прикарпаття навіки вписано ім'я А.И. Островського! Це – Людина великої життєвої мудрості, лісівник-працелюб, скромний творець прекрасного, гідний приклад для прийдешніх поколінь.

Незважаючи на поважний вік, А.И. Островський продовжує працювати з молоддю шкільних лісництв, є консультантом лісомисливських підприємств і природоохоронних установ, бере активну участь у громадському житті та науково-технічних конференціях.

Шановний ювіляре! Завдяки Вашому таланту й наполегливості Ви зробили гідний внесок у розвиток лісової справи Карпат. Результати Ваших наукових досліджень з біології та екології глушця використовуються на практиці і входять у золотий фонд природничої науки в Україні та за кордоном. Ваша працелюбність, душевна щедрість, мудрість й доброта, чуйність і доброзичливість у людських взаємовідносинах є прикладом для наслідування. Велика пошана та низький уклін Вам, Антоне Йосиповичу, за виховання молодого покоління лісівників, безкорисливе передання йому своїх знань та багатого досвіду, за плідну та результативну працю. З нагоди Вашого славного ювілею прийміть найщиріші побажання карпатського здоров'я, безмежного щастя, благополуччя, родинного затишку! Нехай завжди Вас супроводжують творча наснага, оптимізм і незгасна енергія. Хай нагородою Вам буде

Божа благодать й щира пошана від усіх, хто йде поруч з Вами життєвим шляхом.

Бережничий Карпат (к 90-летию Антона Йосифовича Островского)

И. В. Делеган, М. М. Луцк, И. И. Делеган,
Г. Т. Крилицкий

Приведены основные этапы жизни и трудовой деятельности А.И. Островского – Заслуженного лесовода Украины, почетного члена Украинского общества охотников и рыболовов, славного лесовода Карпат, который пережил голодные годы 1933-го и страшные годы Второй Мировой войны. Это – известный рационализатор производственных процессов, изобретатель машины для подготовки почвы под посадку лесокультур на увлажненных и не раскорчеванных вырубках, исследователь охотничьей фауны, в частности глухаря, автор научных публикаций, как фотограф-любитель – известен своими персональными выставками, как поэт – самобытными поэзиями, великолепный декламатор и неповторимый рассказчик былин. Юбиляр продолжает работать с молодежью школьных лесничеств, консультантом лесохозяйственных предприятий и природоохранных организаций, активно участвует в общественной жизни и научно-технических конференциях.

Defender of the Carpathians (to the 90th anniversary of Anton Yosypovych Ostrovsky)

I. Delegan, M. Lushchak, I. Delegan, H. Krynytsky

Here are presented the main milestones of life and work of the Honored Forester of Ukraine, honorary member of the Ukrainian Society of Hunters and Fishermen, the main Carpathian Forester who survived the 1933 Hunger and the terrible years of the Second World War. He is a well-known innovator of production processes, the inventor of the machine for soil preparation for forest crops planting in wet and non uprooted logs, a researcher of the hunting fauna, in particular, the capercaillie, and the author of scientific publications. He is an eminent amateur photographer that is well-known for his personal exhibition. As a poet, he is recognized by his distinctive poetry, a wonderful reciter, and an amazing storyteller. He continues his work with schoolers, and also as a consultant, he gives the advice for forestry enterprises and nature conservation organizations. At the same time, he actively participates in public life and scientific and technical conferences.